

Norm inzake de toepassing van ISQC 1 in België

Gecoördineerde versie op 10-03-2021

De Raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren,

Overwegende dat het moderniseren van het normatief kader voor de uitvoering van revisorale opdrachten noodzakelijk is;

Overwegende dat de Raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren op zijn zitting van 10 november 2009 de norm inzake de toepassing van de ISA's in België heeft aangenomen;

Overwegende dat de *International Standard on Quality Control (ISQC 1)*, zoals aangenomen door de *International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB)* op 15 december 2009, complementair is aan de ISA's en in het bijzonder ISA 220 inzake de kwaliteitsbeheersing voor een controle van financiële overzichten, die als uitgangspunt hanteert dat het auditkantoor onderworpen is aan ISQC 1 dan wel aan nationale vereisten die minstens even stringent zijn;

Overwegende dat ISQC 1 van toepassing is op de “kantoren”, waarvan de definitie overeenstemt met die van “bedrijfsrevisor” in de zin van de gecoördineerde wet van 22 juli 1953 (artikel 2, 3°), zijnde zowel de bedrijfsrevisor natuurlijke persoon als het bedrijfsrevisorenkantoor; dat in onderhavige norm de term “bedrijfsrevisor” wordt gedefinieerd in deze betekenis;

Overwegende dat het van algemeen belang is dat de bedrijfsrevisoren in België beschikken over een kwaliteitsbeheersingssysteem voor controle- en beoordelingsopdrachten betreffende financiële overzichten, overeenkomstig internationaal erkende standaarden voor kwaliteitsbeheersing;

Rekening houdend met de bekommernis van de Europese instanties om tot een harmonisatie te komen van de uitoefening van het beroep van wettelijke auditor van de jaarrekening, en om verder te gaan met de verhoging van de kwaliteit van de controle van de financiële overzichten, bekommernis die zich meer bepaald vertaalde in het aannemen van richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen;

Overwegende dat ISQC 1, zoals aangenomen door de IAASB, een antwoord biedt op deze vereisten om een internationaal erkende en geactualiseerde standaard te vormen; dat ISQC 1 reeds verplicht gesteld is, met of zonder aanpassing op nationaal vlak, in heel wat landen, met inbegrip van een meerderheid van de Lidstaten van de Europese Unie; dat ISQC 1 de kwaliteit van de financiële informatie bevordert door te voorzien in de toepassing van een kwaliteitsbeheersingssysteem dat voor elke bedrijfsrevisor een redelijke mate van zekerheid verschaft met betrekking tot de naleving van de wetten, de reglementen, de normen voor de beroepsuitoefening en de geschiktheid van de verslagen uitgegeven door de bedrijfsrevisoren;

Overwegende dat ISQC 1 voorziet dat zijn concrete toepassing aangepast wordt aan de eigenschappen van elk bedrijfsrevisorenkantoor, meer bepaald de omvang; dat de standaard meer in het bijzonder voor de zelfstandig werkende beroepsbeoefenaren of de kleine bedrijfsrevisorenkantoren – ter waarborging van de objectiviteit – voorziet in de mogelijkheid om voor het nazicht (opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling) van zijn dossiers een beroep te doen op een bedrijfsrevisor van een ander kantoor (par. 40 en A50 van ISQC 1); dat teneinde de naleving van de deontologische regels te verzekeren, in het bijzonder betreffende het beroepsgeheim en de onafhankelijkheid, de Raad van het Instituut oordeelt dat de bedrijfsrevisoren die deel uitmaken van kleine structuren waar het niet mogelijk is om de opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling intern te organiseren, de opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling moeten toevertrouwen aan bedrijfsrevisoren van andere structuren die beantwoorden aan de in paragraaf 39 van ISQC 1 vastgestelde criteria voor de geschiktheid van de opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordelaar (dit wil zeggen met voldoende en geschikte ervaring en autoriteit); dat evenzo de Raad van het Instituut het passend acht om de opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordelingen die intern moeten worden uitgevoerd in grotere bedrijfsrevisorenkantoren, toe te vertrouwen aan bedrijfsrevisoren van het kantoor die, buiten enig ondergeschikt verband, ook aan deze criteria voldoen; dat onder “geschikte ervaring” dient te worden verstaan een persoon met voldoende ervaring in de sector, de boekhoudkundige regels, enz. van het te beoordelen dossier;

Dat ten aanzien van de bedrijfsrevisoren een norm een wet is in de zin van artikel 608 van het Gerechtelijk wetboek (Cass. 24 mei 2007); dat hieruit voortvloeit dat de opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling een opdracht is die door of krachtens de wet voorbehouden is aan de bedrijfsrevisoren; dat derhalve de opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordelaar onderworpen is aan de beperkte aansprakelijkheid zoals voorzien door artikel 17 van de wet van 22 juli 1953; dat dit tevens verantwoord is door het feit dat geen ongeoorloofde ongelijkheid mag gecreëerd worden tussen de aansprakelijkheid van de bedrijfsrevisor die de controle- en beoordelingsopdrachten betreffende financiële overzichten uitvoert en de opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordelaar; dat het in het algemeen belang is te verzekeren dat voldoende en onderscheiden opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordelaars deze opdracht willen uitoefenen; dat dit tevens garandeert dat de opdracht verzekeraar blijft;

Overwegende dat paragraaf 35 van ISQC 1 bepaalt dat de bedrijfsrevisoren dienen te voorzien in beleidslijnen en procedures op grond waarvan, voor bepaalde opdrachten, vereist is dat een opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling wordt verricht; dat overeenkomstig paragraaf 35, (a), in het kader van dergelijke beleidslijnen en procedures dient te worden vereist dat alle controles, onder andere van de financiële overzichten van beursgenoteerde entiteiten aan een opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling worden onderworpen; dat de Raad van het IBR van oordeel is dat de term “beursgenoteerde entiteiten” in België niet enkel verwijst naar de “genoteerde vennootschappen waarvan de effecten zijn toegelaten tot de verhandeling op een gereguleerde markt” in de zin van artikel 4 van het Wetboek van vennootschappen, maar ook naar de op een niet-gereguleerde markt genoteerde vennootschappen;

Overwegende dat op het niveau van de Europese Unie de hervorming van de audit wordt beoogd; dat de ontwerpen van richtlijn en van verordening betreffende de

audithervorming goedgekeurd werden door het Europees Parlement op 4 april 2014 ; dat het, vanaf de inwerkingtreding van de Verordening, zal toekomen aan elke bedrijfsrevisor om, bij de interpretatie van artikel 35 b) van de internationale standaard ISQC 1 (al dan niet verplichte organisatie van een opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling), rekening te houden met de Europese vereisten en in het bijzonder met artikel 8 van de Verordening voor wat de organisaties van openbaar belang betreft; dat dit artikel 8 voorziet dat “voordat de in de artikelen 10 en 11 genoemde verklaringen worden afgegeven, een opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling (in dit artikel hierna " beoordeling" genoemd) [wordt] uitgevoerd om na te gaan of de wettelijke auditor of de voornaamste vennoot redelijkerwijs tot het oordeel en de conclusies kan zijn gekomen die zijn verwoord in het ontwerp van deze verklaringen (...)”;

Overwegende dat de beleidslijnen en procedures met betrekking tot de uit te voeren documentatie moeten worden aangepast aan de grootte van het bedrijfsrevisorenkantoor;

Overwegende dat het Instituut van de Bedrijfsrevisoren een begeleidingsplan heeft voorzien bij de invoering van de ISA's, meer bepaald in het vormingsprogramma waarin ISQC 1 al sinds 2004 is opgenomen en in de uitwerking van niet-bindende hulpmiddelen zoals het handboek intern kwaliteitsbeheersingssysteem dat beschikbaar is op de website van het ICCI;

Overwegende dat door onderhavige norm ISQC 1 het enige referentiekader is voor het opzetten van een systeem van interne kwaliteitsbeheersing; dat de normen inzake kwaliteitscontrole derhalve geïnterpreteerd moeten worden ten opzichte van onderhavige norm vanaf de inwerkingtreding van deze laatste;

Overwegende dat voor wat de data van inwerkingtreding betreft, zoals vastgesteld in paragraaf 5 van onderhavige norm, de Raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren rekening heeft gehouden met de norm van 10 november 2009 inzake de toepassing van de ISA's in België; dat dit de vervroegde vrijwillige toepassing van ISQC 1 niet belet;

Heeft de Raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren op zijn zitting van 28 februari 2014 de hiernavolgende norm aangenomen. Deze werd op 11 maart 2014 door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en op 29 juli 2014 door de Minister die bevoegd is voor Economie goedgekeurd. Deze goedkeuring heeft het voorwerp uitgemaakt van een bericht door de Minister die bevoegd is voor Economie in het *Belgisch Staatsblad* van 8 augustus 2014 (p. 58164).

1. De bedrijfsrevisoren (natuurlijke personen en rechtspersonen) dienen de *International Standard on Quality Control (ISQC 1)*, zoals aangenomen door de *International Auditing and Assurance Standards Board* op 15 december 2009, toe te passen, in diens in het Nederlands en het Frans vertaalde versie zoals door het Instituut van de Bedrijfsrevisoren beschikbaar werd gesteld op zijn website. Zij dienen derhalve een kwaliteitsbeheersingssysteem vast te stellen voor controle- en beoordelingsopdrachten betreffende financiële overzichten. Dit systeem dient proportioneel te worden aangepast aan de eigenschappen van elke bedrijfsrevisor, meer bepaald met betrekking tot de omvang en de operationele kenmerken van het kantoor en de vraag of het kantoor onderdeel is van een netwerk.

2. Wanneer de zelfstandig werkende bedrijfsrevisoren of de kleine bedrijfsrevisorenkantoren door hun beperkte omvang de opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling niet intern kunnen organiseren, moeten zij deze opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling toevertrouwen aan bedrijfsrevisoren van andere structuren die beantwoorden aan de in paragraaf 39 van ISQC 1 vastgestelde criteria voor de geschiktheid van de opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordelaar (dit wil zeggen met voldoende en geschikte ervaring en autoriteit). Evenzo moeten de opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordelingen die intern worden uitgevoerd in grotere bedrijfsrevisorenkantoren, worden toevertrouwd aan bedrijfsrevisoren van het kantoor die, buiten enig ondergeschikt verband, ook aan deze criteria voldoen.
3. Wanneer de bedrijfsrevisoren dienen te voorzien in beleidslijnen en procedures op grond waarvan vereist is dat een opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling wordt verricht voor alle controle- en beoordelingsopdrachten betreffende de financiële overzichten van beursgenoteerde entiteiten, betreft het de vennootschappen waarvan de [aandelen, winstbewijzen of de certificaten die betrekking hebben op deze aandelen]¹ zijn toegelaten tot de verhandeling op een gereglementeerde markt in de zin van artikel [1:11 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen]¹, alsook [...] op een niet-gereglementeerde markt [...] ¹ [en de vennootschappen waarvan de aandelen, winstbewijzen of de certificaten die betrekking hebben op deze aandelen zijn toegelaten tot de verhandeling op een gereglementeerde markt buiten de Europese Economische Ruimte (EER)]¹.
4. Ingeval ISQC 1 en diens eventuele bijwerkingen niet zouden zijn vertaald naar het Nederlands of het Frans in een versie beschikbaar op de website van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren, zullen de bedrijfsrevisoren hun beste vakkundig oordeel toepassen om te bepalen of de toepassing van een niet-vertaalde norm relevant is ten opzichte van de context van de opdracht.
5. Deze norm treedt in werking op de datum van publicatie in het Belgisch Staatsblad van het advies van de Minister die bevoegd is voor Economie.

Vanaf de datum van inwerkingtreding van onderhavige norm, verwijzen de woorden “systeem van interne kwaliteitscontrole” in de zin van de normen inzake de kwaliteitscontrole naar het kwaliteitsbeheerssysteem zoals voorzien door ISQC 1 en wordt de laatste zin van paragraaf 8.1. van de normen inzake de kwaliteitscontrole opgeheven.

Teneinde aan te sluiten bij de uitvoering van de norm van 10 november 2009 inzake de toepassing van de ISA's in België is onderhavige norm van toepassing:

- voor de opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling van controle- en beoordelingsopdrachten betreffende financiële overzichten van organisaties van openbaar belang, vanaf de datum van publicatie; en

¹ Gewijzigd door de bijkomende norm (herziene versie 2020) bij de in België van toepassing zijnde internationale auditstandaarden (ISA's), aangenomen door de Raad van het IBR op 27 november 2020 en goedgekeurd door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen op 11 december 2020, en door de minister bevoegd voor Economie (bericht gepubliceerd in het B.S. op 10 maart 2021, p. 202098).

- voor de opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordeling van controle- en beoordelingsopdrachten betreffende financiële overzichten van de andere entiteiten voor de boekjaren afgesloten vanaf 15 december 2014.